

**การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ของมูลนิธิบ้านสมานใจ**

สุทธิรัตน์ ลักษณะสุทธิ

**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2555**

๒๐๐๒๕๕๖๑๑

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250725

การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ของมูลนิธิบ้านสมานใจ

สุทธิรัตน์ ลักษณะสุทธิ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กุมภาพันธ์ 2555

การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ของมูลนิธิบ้านสมานใจ

สุทธิรัตน์ ลักษณะสุทธิ

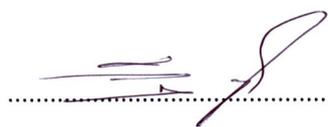
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

นางมาลินี วรรณวงศ์

.....กรรมการ

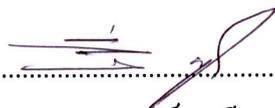
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ แสง-ชูโต

.....กรรมการ

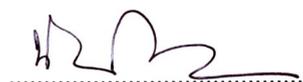
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ แสง-ชูโต

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์

16 กุมภาพันธ์ 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพงษ์ แสง-ชูโต ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์ กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์มาลินี วรรณวงศ์ กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวรักษ์ ศิวารมย์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้และเสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับคณาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพต่อไป รวมถึงเพื่อน ๆ สาขาการศึกษาศาสตร์พิเศษ รุ่น 4 และคุณณัฐวุฒิ ยอดใจ สำหรับกำลังใจที่มีให้ ด้วยดีเสมอมา ตลอดจนสมาชิกทุกท่านในมูลนิธิบ้านสมานใจ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณา ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้

ขอบพระคุณ คุณสุบิน และคุณวิไลรัตน์ สุรสิทธิ์ บิดา มารดา ที่ได้ให้กำเนิดและ ให้โอกาสทางการศึกษา ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณ คุณธนตร ลักษณะสุทธิ ที่เป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาการศึกษา และขอขอบใจรอยยิ้มที่สร้างพลัง ในการทำงานจากลูกสาวตัวน้อย เด็กหญิงธัญฉิลา ลักษณะสุทธิ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอบูชาแก่ บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้วางรากฐานการศึกษา และความสำเร็จ ในชีวิตแก่ผู้ศึกษา ผู้ศึกษาจะนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้พัฒนาการศึกษา และประเทศชาติ สืบไป

สุทธิรัตน์ ลักษณะสุทธิ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ของมูลนิธิบ้านสมานใจ

ผู้เขียน นางสาวสุทธิดันต์ ลักษณะสุทธิ

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิระพงษ์ แสง-ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทณี เสถียรศักดิ์พงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

250725

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของมูลนิธิบ้านสมานใจ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากมูลนิธิบ้านสมานใจ จำนวน 4 ราย ได้แก่ ประธานกรรมการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 2 ราย และกรณีศึกษาที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของมูลนิธิบ้านสมานใจ จำนวน 1 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสัมภาษณ์ ประธานกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และการใช้กล้องวิดีโอบันทึกพฤติกรรมบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของมูลนิธิบ้านสมานใจ ผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้ การพัฒนาทักษะอาชีพของมูลนิธิบ้านสมานใจ ได้นำการทอผ้าซาโอริมาเป็นแนวทางในการสร้างรายได้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ และจัดกิจกรรมนันทนาการซึ่งเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ไม่ซับซ้อนควบคู่กันไป ผ้าที่ได้จากการทอจะมีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้ทอ ระยะเวลาผลิตผ้าแต่ละผืนขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่ในมูลนิธิบ้านสมานใจจะเป็นผู้ที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา และการได้มาซึ่งชิ้นงานจะส่งผลไปยังรายได้ของผู้ทอด้วย ทั้งนี้กระบวนการทอจะมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและสอดค้ำยันขึ้นก็ให้ในเบื้องต้น ผ้าที่ได้จากการทอจะถูกรวบรวมเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ

250725

โดยฝีมือของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ อาทิ ฝ่ายพันคอ เสื้อ กิ๊บ งานรองแก้ว เป็นต้น
มูลนิธิบ้านสมานใจเป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเอง ทั้งนี้ในการจัดสรรรายได้จึงถูกแบ่งออกเป็น
ค่าตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ทอ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการภายในมูลนิธิฯ
การที่กรณีศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา
ทักษะอาชีพกับมูลนิธิบ้านสมานใจ สิ่งที่แสดงออกชัดเจนคือ ความสุขที่ได้ร่วมทำกิจกรรม
การมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน และผู้ที่มาเยี่ยมชมมูลนิธิฯ อีกทั้งความมุ่งมั่นตั้งใจในการทอผ้า
ซาโอริซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์และสังคม ทั้งยังส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย
อันเกิดจากกระบวนการทอผ้า ตลอดจนการรับรู้ในคุณค่าของตนเองที่สามารถสร้างรายได้
เพื่อจุนเจือ ครอบครัวแม้จะเป็นรายได้เพียงเล็กน้อย

Independent Study Title Occupational Skill Development for Persons with Special Needs Launched by The Healing Family Foundation

Author Mrs. Suttirat Luksanasutti

Degree Master of Education (Special Education)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Virapong Saeng-Xuto Advisor

Assoc. Prof. Dr. Nuntanee Satiansukpong Co - advisor

ABSTRACT

250725

The objective of this independent study was to study a vocational skill development for persons with special needs launched by the Healing Family Foundation. Respondents in this study were chairman of the Healing Family foundation, 2 staffs of the Healing Family foundation and 1 person with special needs who joined the Healing Family Foundation. Study tools were 1) a questionnaire for interviewing the chairman and the staff of the Healing Family Foundation and 2) VDO recorder for recording person with special needs while participating the vocational skill development activities of the foundation. Results from the study showed that vocational skill development for persons with special needs launched by the Healing Family Foundation used Saori weaving to help person with special needs to learn weaving and earn some income. Recreation activities were included in the vocational skill development program. The Saori clothes have unique by individual. The time used for weaving depended on an individual skill and this was related with their income. The process in doing weaving, the staff would help the person with special needs in the first step. The staff designed the Saori clothes to make variety products such as scarf, shirt, hairpin, and saucer. The Healing Family foundation is a self help organization; the income used for staff's salary, the weaver and also the organization expenses. The case study was a person with special needs who joined the vocational skill development program of the

250725

Healing Family foundation. The obvious results from the case study were the happiness from having a good relationship with friends and visitors of the Healing Family foundation.

Moreover, the intention in doing Saori weaving could improve mental, social, and physical development. Ability to earn an income, even small, assisted in self esteem increment.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	4
สถานที่ทำการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎี	7
1. การพัฒนาทักษะอาชีพ	7
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	10
3. แบบสัมภาษณ์และการสร้างแบบสัมภาษณ์	13
4. ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิบ้านสมานใจ	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	22
รูปแบบของการศึกษา	22
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	22
การดำเนินการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการศึกษา	23
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	24
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	24

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	25
การพัฒนาทักษะอาชีพ	25
ผ้าทอซาโอริ	31
กรณีศึกษา	36
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	53
สรุปผลการศึกษา	53
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	64
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	65
ภาคผนวก ข บันทึกการสัมภาษณ์	70
ภาคผนวก ค รูปภาพ	84
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	92
ประวัติผู้เขียน	97

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1	เครื่องทอผ้าซาโอริ	32
2	อุปกรณ์การทอผ้าซาโอริ	34